

APOSTOLUL

CURIERUL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE DIN BUCUREȘTI

REDACȚIA :

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ

ADMINISTRAȚIA :

Arhiepiscopia Bucureștilor

ABONAMENTUL :

Arhiepiscopia Bucureștilor

Secția culturală

Pentru preoți, diaconi și instituții 150 lei pe an;
pentru cântăreți și paracliseri 100 lei.

Secția economică

CUVÂNTAREA

I. P. SF. PATRIARH MIRON ȚINUTĂ LA SENAT IN CHESTIA SALARIZĂRII CLERULUI ȘI A CÂNTĂREȚILOR DE STRANĂ

D-1 AL. Săndulescu care prezidează: I. P. S. S. Dr. MIRON CRISTEA Arhiepiscop al Bucureștilor și Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Patriarh al României, are cuvântul:

I. P. S. Patriarh: *Domnule Președinte, domnilor senatori. Suntem în timpul, când se pregătește bugetul țării pentru anul viitor. Și — cum după legiuirile țării noastre, — Senatul nu are prilejul a se pronunța asupra bugetelor, căci nu se prezintă și aci ca în alte țări — să-mi dați voe, ca pe calea unei întrebări respectoase adresate d-lui ministru al Cultelor, pe care îl văd aci, să clarificăm unele chestiuni spre liniștea mea, a Sfântului Sinod și mai ales a Clerului nostru pastoral.*

Vă aduceți cu toți aminte, că bugetul din anul trecut 1935, a nemulțumit profund și Biserica noastră Ortodoxă. În deosebi clerul meu a fost atins prin faptul, că i s'a aplicat, când a început criza financiară, mai multe curbe decât la alți slujbași, cari deopotrivă slujesc interesele țării.

Cunoașteți istoria curbelor; și cuvântul „curbă” a devenit odios în cât tot calea dreaptă este mai simpatcă și mai bună. Pe lângă aceste curbe excepționale aplicate clerului, s'a mai adăugat în 1935 și alte două sarcini foarte su-

părătoare pentru clerul nostru, cari au agravat și mai mult chestiunea.

Întâiu de toate s'a găsit cu cale, ca statul să fie ușurat față de sumele ce

dă Bisericii ca ajutor la salariile preoților, calculându-se venitele epitrahilului în salariul fix al preoților. Statul dă cu atâta mai puțin, cu cât face suma acestor taxe. Domnilor, asta nu se mai face nicăiri.

Cum să se considere banii astfel căpătați drept salariu fix, când acea sumă este doar ceva cu totul accidental. Treci pe calea Victoriei; ești în fața bisericii Zlătari; vezi că sunt ușile deschise și lumânările aprinse. Dacă sentimentul tău te îndeamnă să intri acolo și dacă ai un plus de gologani în pungă, poți să intri, să cumperi și să aprinzi o luminiță la icoana Maicii Domnului, să dai și preotului ceva pentru pomenirea sufletului părinților sau altor rude scumpe repausate. Este bine primit și acest mic dar. Este venitul benevol al epitrahilului. Dar poate ceea ce ai făcut astăzi pentru sufletul tău sau al rudelor tale, având ceva în plus, din care să dai micul ajutor preotului, nu vei putea face mâine, nu-l vei putea da și mâine, mai cu seamă că criza de astăzi nu prea lasă în buzunarul celor ce se gândesc și la suflet și ceva prisos. Treci toată vremea fără să mai intri în biserică; nu mai poți da nimic nici preotului, căci n'ai cele strict necesare vieții. Astfel acest venit de epitrahil nu putem să-l calculăm ca un venit fix, sigur, al preoților. Și unde a fost, scade mereu. Sunt locuri, unde a dispărut.

Dealtcum asemenea taxe mai sunt numai la noi românii ortodocși și la frații greco-catolici. Suntem singurii, cari mai avem ceva venituri din epitrahil; celelalte culte n'au.

Și atunci să tragem concluzia. Clerul ortodox, clerul majoritar al poporului nostru român, este plătit în parte cu venituri accidentale, nesigure, ce mereu dispar, pe când minoritarii, cari n'au aceste venituri, capătă plată fixă dela stat.

Și atunci de sigur toată lumea dorește — în loc de ceva accidental și nesigur — ceva fix și dela buget.

Aș dori, ca d. ministru al cultelor — cum a mai făcut — să liniștească cle-

rul român, că aceste ofrande sunt definitiv date la o parte, căci sustragerea lor din plata fixă în mod inutil sporește îngrijorarea preoților noștri.

S'a mai detras în 1935 și o parte din venitul pământului, folosit de preoți ca SESIUNE PAROHIALĂ.

Din bunăvoința guvernelor și de acum și de mai înainte s'au dat anumite loturi de pământ în folosința preotului slujitor. Mulți dintre dv. încă sunteți agricoli; deci știți — și am avut ocaziunea și eu să aflu dela mulți — cum după războiu cu cât latifundiul era mai mare, cu atâta datoriile și sărăcia latifundiarilor creșteau, până s'au înglodat, alături de țăran. A trebuit să vină legea conversiunii, ca să-i salveze pe agricoli din acest labirint de greutăți și de nerentabilitate.

Dar, domnilor senatori, bieții noștri preoți pot să aibă un oarecare venit din pământ; dar de unde vine acest venit? din munca, pe care o depun ei singuri cu soțiile lor, casnicii și copiii lor proprii. Și copii — din mila lui Dumnezeu — sunt mulți la cei săraci și la preoți. Așa dar, dacă preotul are un câștig — îl are grație acestei munci, pe care însă nu o cuprinde la cheltueli. Dacă însă ar calcula cheltuelile, pe care le face un preot pentru cultivarea pământului ce-l are și plata oamenilor, care muncesc acest pământ, — nu știu, cum s'ar încheea bilanțul? La tot cazul eventualul profit n'ar fi de speriat.

Afară de acesta domnilor, unii bieți preoți naivi, când au declarat ce venit au din pământ, au arătat VALOAREA REALĂ A PĂMÂNTULUI, nu venitul. Imi aduc aminte de un preot de prin părțile Aradului, care are o biată vișoară; a declarat, că a avut într'un an venit de 60.000 lei. Am însă și eu cunoscuți prin părțile acelea, care mereu spun, cum adeseori viile lor au fost bătute de piatră și nu au primit nimic pe recoltă cutărui an. Și atunci mă întreb, bietul preot în asemenea ani pe acolo foarte deși, avut-a el acel venit, sau nu? Sunt, domnilor, la proprietăți chestiuni de acestea foarte delicate și caprici-

oase. Cunoaştem şi noi chestiunile viticulturii. Am fost nu de mult într'un oraş cu regiuni viticole bogate şi am vorbit cu o persoană, care făcea parte din autoritatea comunală. Acea persoană îmi spunea, că s'a vândut la ei enorm de mult vin; dar în schimb vinurile, aduse din podgoriile vecine, au rămas neatinsse, în butoaie. Atunci ce vin s'a vândut pe acolo? N'o fi oare şi aci la ordinea zilei povestea aceea a ovreului negustor-de-vinuri, care — după ce şi-a făcut testamentul — chiamă şi spune fiului său: „Iubite fiule, îţi las moştenire pivniţa şi negoţul meu de vinuri; dar să-ţi notezi bine un lucru: „vinul câte odată se face şi din struguri“.

Prin urmare, vedeţi dv., cultivi vie, cultivi struguri, cheltueşti bani, efectiv; vin se vinde în mare cantitate dar dela viticultori nu cumpără decât puţini. Rămâi cu vinul nevândut. Cum se face secretul acesta chimic, nu ştiu; vor şti însă mulţi alţii. Deci nici din pământ, sau din vii, venitele nu sunt aşa de hotărâte, în cât să merite a fi calculate.

Un lucru însă este prea adevărat; şi — dacă statul nu ar comite un păcat la adresa bugetului ţării, a finanţelor şi a visteriei ei destul de săcătuite şi cu nevoi atât de vitale şi ce nu se pot amâna. Dacă este undeva o biserică, dacă este undeva o parohie, care are avere proprie încât... să poată trăi, cum zice Românul „din săul său“, ar fi un păcat, să mai ai necuviinţa să zici: după ce am tot ce îmi trebuie, mai dă şi tu, statule, din bugetul tău secătuit. Aceasta ar fi domnilor şi-o necuviinţă şi o sfidare a înzestrării armatei, ce azi primează totul. Ar fi un act nepatriotic.

Cu durere însă trebuie să vă spun eu, Patriarul Țării Românești, urmașul stăpânilor acelor biserici, care au avut odată a cincea parte din pământul țării, că astăzi Biserica mea este Biserica cea mai săracă din întreaga țară. Ce am avut, ni s'au luat; pe când alții — cum d. e. unele culte minoritare, care au averi mari tot din averea statului —

mai primesc și azi averi mari, ce au fost ale statului; și — pe lângă asta — primesc și din buget mai mult ca noi. Patriarhul țării vă spune deschis, dacă ați ști dv. în ce mizerie umilitoare trăește și cu ce efortări face față trebuințelor Bisericii sale, atunci v'ar fi milă de părintele vostru sufletească. Dar nu vreau să vă cășunez această durere sufletească, aici, căci — ca fii iubitori ai Bisericii — ați simți neplăcut durerea mea părintească. Ceva o să ating în cele următoare.

Deși — noi ortodocșii suntem peste 13 milioane suflete, totuși, cum se face că noi, și săraci și mulți, din visteria țării, din bugetul statului, să căpătăm mai puțin de cât ceilalți? Aceasta este o nedreptate. Nu poți, la cel ce are puțin să-i dai tot puțin și la cel ce are mult să-i dai și mai mult, mai ales că tot statul l-a îmbogățit.

Trebuie deci să fiu de acord cu d. ministru al Cultelor, ca să fixeze ajutoarele ce le dă cultelor diferite, ținând seamă și de averea lor. Cei ce au avere disponibilă destulă și se pot susține din al lor, să nu capete dela stat nimic. Am făcut odată o statistică cu ajutorul ministerului Cultelor; și am ajuns la concluzia, că la noi — ortodocșii cam 5% din parohii s'ar putea susține din averea proprie, pe când la cultele minoritare, 40—50—60%, dacă nu și mai mult, sunt parohii, care pot trăi din al lor. Să vă aduc o singură pildă: Mi se spune — nu am putut verifica personal adevărul — că parohul romano-catolic din parohia Clujului are plată la an 3 milioane jumătate de lei, iar eu — Patriarhul țării Românești — am din visteria statului, 24.546 lei la lună. Vă întreb acum: se poate, ca să se mențină asemenea disproporții? și încă pentru ca să răsplătim irendentismul, ce-l practică titularul aceluia post gras? Până când această disproporție și toleranță strigătoare la cer? Rog deci pe d. ministru, să nu abandoneze principiul, care este introdus și în legea cultelor: Cine are venituri ale bisericii, fără altă destinație testamentară sau specială, cine are

venituri, care servesc numai ca să sporească capitalizarea pentru viitor; — acela să se susțină din săul său propriu. Cine nu are, să fie ajutat din vistieria țării, conform dispozițiilor legii. Când s'a făcut Legea Cultelor, domnilor, atunci s'au pus la temelia ei câteva principii, dintre care și principiul proporționalității la împărțirea ajutoarelor din vistieria țării. Este un principiu, după părerea mea, absolut bun, fix și puternic, cu care toată lumea trebuie să se declare mulțumită. Nu suferă nici o atingere. Dacă românii ortodocși sunt în număr de 13—14 milioane, atunci clerul, de sus până jos, are să se frământeze și să alerge pentru îngrijirea sufletească a celor 13 milioane de credincioși. Și atunci — în măsura acestei mari proporții de cetățeni — trebuie să dai și din partea statului un ajutor, care corespunde acestui număr.

Principiul proporționalității este și just, și drept, și din considerație, că aceste 13 milioane de credincioși ortodocși aduc pe de altă parte — ca cetățeni — jertfe mari de impozite și mai ales de sânge. Deci statul are datoria, ca atunci — când vine să împartă bunătățile lui — să țină cont și de aceste fapte patriotice. Ori, știți Dv. cum stăm din acest punct de vedere și azi? Și astăzi tot cel mic și străin capătă mult, iar cel mare — care n'are — acela capătă mai puțin, deși de atâtea ori am arătat aci aceste disproporții, totuși încă n'am ajuns complet la linia de echilibrare.

Această disproporție o vedem, Domnilor, mai ales când ne gândim și la situația Episcopilor, la centrele eparhiilor. Sunt eparhii minoritare cu circa 80.000 de suflete, ba o episcopie are chiar 35.000 suflete. Ei bine, statul dă plată din bugetul țării pentru același număr de funcționari, pe cari mi-i dă și mie, care am vre-o 2.500.000 de credincioși în episcopia mea, a Ungro-Vlahiei. Mai toate eparhiile ortodoxe sunt mari. Astfel pot eu administra milioane de credincioși cu același număr de funcționari, ca o episcopie minuscule cu un nu-

măr restrâns de credincioși, cari pot forma cel mult un protopopiat?

Ați citit și Dv. prin ziare, cum uneori câte un ziarist zelos constată undeva o scădere evidentă și justificată, și-și termină articolul cu întrebarea „Unde este episcopul, unde este Patriarhia, unde este autoritatea?“ Da, Domnilor, sunt multe de făcut; dar — dacă mai stăm în situația în care ne aflăm astăzi și nu se rectifică nedreptatea — mâine, poimâine, dispare o activitate vizibilă și la eparhie, dispare și la Patriarhie, și rămânem și fără funcționari. Dispar și puținii, de cari dispunem.

Deci, dacă dai un număr de funcționari plătiți de stat unui episcop cu 80.000 sau cu 35.000 de credincioși, — atunci — considerând că — episcopia lor încapă în a mea de 30 de ori, sau cea mai mică de 40, de 50 de ori: — este în drept și just și este o concluziune adevărată, reală, ca episcopia mea din vistieria țării să aibă cel puțin de 30-50 ori mai mulți funcționari, decât respectivii episcopi minoritari, cu eparhii minuscule.

Dar nu numai atât, Domnilor, să vă spun un lucru și mai dureros. Am auzit odată în frământările noastre sociale pe cineva, care îmi cerea o intervenție, zicându-mi necăjit: — „Așa este situațiunea Înalt Prea Sfinte! În țara noastră nu este de folos să fi om cinstit“. Vedeti, ce concluziune dureroasă. Era necăjit, nedreptățit pe bună dreptate, deși l-am sfătuit să continue a fi cinstit, orice mizerii i-ar mai veni în cale.

Am ajuns și noi ortodocșii în o analoagă situație odată. Când a venit criza financiară, atunci am avut atâtea tratative cu Înaltul Guvern. Era Guvernul Domnului profesor Mironescu, care simțise și el, ce dureros vom fi atinși și noi de curbe, de reduceri; dar i-am spus: Domnule Ministru, sentimentul meu patriotic și al clerului meu și al colegilor mei din Sf. Sinod statornicește un principiu: Aducem pentru țara noastră orice jertfă chiar și pentru cazul, când vom rămâne cu plata de un leu pe lună, dar un singur lucru dorim: ca această jertfă

să fie repartizată proporțional pentru toată lumea, nu unul să aducă jertfă, iar celălalt nu.

În sentimentul nostru patriotic ce am făcut? Pe lângă curbele aplicate asupra bisericilor, am mers așa de departe în cât am redus peste 2000 de funcționari din Patriarhia întreagă. Am redus aci în centru 49 funcționari. În prima Iulie, anul cutare, am chemat pe toți 49 de funcționari de aici — din București — și i-am demis, plecând în ochi cu lacrimi împreună cu soțiile și copiii, cari veniseră și ei. Cu durere în suflet le-am spus: Țara nu mai are bani, sunteți demisi. Și demisi au rămas. Alții nu au redus. Culetele celelalte, mai ales minoritarii, nu au redus nici un funcționar, decât niște servitori.

Acum, ce se întâmplă? Noi am rămas și cu curbele și cu reducerile; am rămas cu nimic și cu un număr de funcționari minimal, pe care am crezut noi în sentimentul nostru patriotic să-l reținem. La aceasta se mai adaogă și alt necaz, care atinge mai mult episcopiile noastre ortodoxe. Noi am luat la centru, la episcopii, funcționari în cea mai mare parte licențiați în teologie, ca să facă pe lângă noi practică, să învețe a lucra, să învețe administrația bisericească, ca să-i trimitem peste 4-5 ani în parohii, unde să fie un fel de sfătuitoari și pentru alții mai puțin inițiați, iar mâine poi-mâine, — când vom avea vacanță — să numim dintre ei protopopi buni. Acum ce se întâmplă? Acești tineri, în 4, 5 ani s'au căsătorit, că le trece vremea și au cerut parohii. Au fost numiți, nu i-am putut reține.

Locurile au devenit vacante, am numit alții. Însă — după legile de urgență financiară, — aceste locuri nu mai primesc plată dela stat. Și atunci, numai la Arhiepiscopia mea a trebuit să iau 790.000 lei împrumut, de pe unde am putut, ca să-i plătesc pe aceștia. Astfel mă înglodez tot mai tare în greutate.

Chiar astăzi mai am la Arhiepiscopia București cinci asemenea tineri însurați, cari cer zilnic să-i trimitem la parohii. Și — dacă și pe aceștia îi trimit —

vă mărturisesc, că anumite resorturi de lucrări administrative rămân fără nici un funcționar. De pildă, unul revede bugetele din 1200 de parohii; altul revede gestiunile financiare din tot atâtea parohii. Și atunci — dacă și pe aceștia îi numesc și Înaltul Guvern nu-mi dă plata pentru alții în loc — atunci va trebui să închidem resortul și lucrările să rămâe în știrea Domnului. Ba și singurul registator al actelor, ce intră, pleacă. Și atunci fără acte înregistrate cine mai poate conduce o cancelarie ca a noastră? Se închide cancelaria. În episcopii funcționarii pleacă după 4, 5 ani și nu după 30-40 ca în alte oficii, când se pensionează. Astfel — la noi la episcopii — nu-i exclus să rămânem odată singuri. Iată unde ne-a adus patriotismul nostru, iubirea către nevoile statului. Deci nu-i bine ca acest patriotism să fie astfel răsplătit; orice comisie poate verifica astfel situația. Apoi să se aplice dreptatea în mod conștient.

Deci rog pe d-l Ministru, ca negreșit să ne salveze din această situație strigătoare la cer. Această dezorganizare a unei funcțiuni, cum este cea dela Patriarhie, și cum sunt episcopiile noastre, trebuie negreșit salvată, căci — dacă nu, ajungem în imposibilitate de a mai putea desvolta munca, care cu drept cuvânt se cere dela noi, cei care suntem în fruntea Bisericii.

Una din nemulțumirile clerului nostru era și cea din paragrafele 19 și 21 din legea nouă a bisericii, cari nu clarifică în mod suficient raporturile dintre Biserica și Stat cu privire la salarizarea clerului. Nu se precizează mai ales aplicarea principiilor, ce stau la baza aceluia raport.

D-l Ministru a avut bunăvoința, în Congresul Național Bisericesc, să accepte proiectul de schimbare al acestor 2 paragrafe în favoarea și după dorința Bisericii și a clerului nostru.

Probabil, că d-l Ministru încă în sesiunea aceasta chiar zilele acestea, va prezenta acest proiect, pentru ca să liniștească îngrijorarea. În acest proiect în-

tre altele se spune, că clerul Bisericii va fi armonizat, în ceea ce privește salariul, cu — de pildă — învățătorii, profesorii, în proporție cu pregătirea și cu diploma, ce o are. Asigurarea acestui drept este deocamdată numai în principiu. Executarea va atârna de legea generală a armonizării.

Dacă aceste paragrafe se vor vota, cum nădăjduim, atunci principiul unei armonizări juste și echitabile va fi întrucâtva asigurat. Dar toți slujbașii țării împreună și cu clerul nostru cer, să se facă legea de armonizarea generală a salariilor. Nu știu, când va veni această lege. Aud, că — dacă ar fi vorba de armonizare după dorința tuturor ramificațiunilor de slujbași ai țării,—atunci ar mai trebui să avem vreo 2 miliarde, ceea ce nu prea avem nădejde că se vor găsi.

De sigur s'ar putea face o armonizare în sărăcie, coborându-i pe toți în jos; dar în acest caz — pe lângă procentul de nemulțumiți cari sunt azi — am face pe toată lumea nemulțumită. De aceea mă tem, că vom mai rămâne în situațiunea, în care ne găsim azi.

De aceea și până atunci, domnule Ministru, eu vă rog cu toată insistența și vă știu binevoitor, să prezentați din nou aci în Senat proiectul de lege din anul trecut cu anumite principii, de urgență, referitoare la salarizarea clerului. Acela stabilea o proporție mai dreaptă. Acest proiect a fost prezentat și studiat în comisiunile acestui Senat. Am conlucrat și eu cu d-l Ministru și cu reprezentanții celorlalte culte, și ne-am declarat mulțumiți. Așteptam deci să reluați și dați curs acestui proiect, prezentându-l maturului corp spre deliberare. De atunci s'au adăos la proiect și dispoziții privitoare la „Cassa Cultelor“, pe cari biserica nu le poate accepta.

Acest proiect poate fi votat imediat și el va ușura întrucâtva sarcina celor neîndreptățiți și va aplica proporția în măsură mai bună ca cea de azi.

El cuprinde niște dispozițiuni admirabile, față de care nimeni nu poate obiecționa nimic. De pildă este acolo un articol la început privitor la călugări, la celibi din parohii. Biserica noastră or-

todoxă și aproape în totalitatea ei și cea greco-catolică, a fraților uniți, are un cler căsătorit.

D-voastră, care sunteți în mare parte fii de preoți, sau înrudiți cu preoți, știți că preoții noștri nu au 2-3 copii, ci o droaie de copilași. Și pentru mine este o mare mândrie, când văd diferiți demnitari ai țării, profesori universitari, deputați, senatori, generali, medici funcționari înalți etc., și aflu, că sunt fii de preoți. Deci constat, că clerul nostru — pe lângă misiunea sa spirituală, — a dat țării noastre o pătură de intelectuali, care au făcut țării acesteia servicii enorme! Au muncit pentru țară mai mult decât alte culte.

Deci această clasă, care a dat țării atâția oameni de valoare, care au muncit pentru binele și progresul ei, ca să ajungem acolo unde am ajuns azi, această clasă merită și ea o considerație specială, iar nu o neglijare a intereselor ei, cari sunt și interesele neamului.

În anii trecuți a fost la mine un colonel într-o chestiune bisericească, ca să dau tatălui său o distincție bisericească. Și atunci îl întreb, de unde ești? „De la Slatina din Olt“, mi-a răspuns; dar „ce merite are tatăl d-tale“, l-am întrebat? „El are 18 copii, iar eu sunt al 14-lea!..

Vedeți un preot, care are 18 copii. De sigur nu toți au la fel, dar au destui, mulți 8 până la 10. Acești preoți, mai ales că sunt români și au dat țării o parte din intelectuali, oare nu merită sub aspectul social o atențiune specială?

Preotul meu din Slatina cu 18 copii de crescut și cu 18 perechi de ghetă în ajunul Crăciunului de cumpărat, poate el să satisfacă aceste nevoi familiare și greutatea de trai, cu aceiași plată, pe care o capătă d. e. preoții romano-catolici din Ardeal, celibatari și singuri, care n'au să se susțină decât pe ei?

Vedeți, este o chestiune de dreptate socială. Domnul Ministru are în acel proiect dispoziții foarte lăudabile. Il rog insistent, să nu le dea uitării ci să le aducă aci.

Mai are acolo o dispoziție, care mă privește și pe mine și pe toți episcopii

noștri și care pentru biserica noastră este o chestiune VITALĂ; anume aceia, ca să se dea funcționari episcopilor în proporția numărului de credincioși, pe care are să-i administreze, pe care are să-i conducă sufletește eparhia. Eparhia cu un milion de credincioși are un număr de funcționari; cea cu două milioane de DOUĂ ORI MAI MULȚI, adică atât cât merită, — în proporția credincioșilor, pe care îi are în eparhie și câți sunt de lipsă pentru munca ce se cere.

Acesta este un adevăr sfânt, absolut, față de care nimeni nu poate face nici o obiecție justă, acceptabilă.

Acum, la fine — fiindcă am auzit discuțiunea dintre d-l Bănescu și d-l Ministru al Artelor asupra operei dela Cluj și a altor chestiuni artistice, să-mi dați voie să trec și eu la o chestie, ce are și ceva colorit artistic. Departe de mine gândul de a trage la îndoială valoarea nu numai distractivă, dar și educativă și estetică a artelor asupra unui popor. Când eram tânăr, la Universitate, am făcut și eu studii de estetică și cunosc valoarea de nobilitare, de moralizare, pe care o are o artă selecționată asupra poporului. Deci ași dori, să avem și noi, ca multe alte popoare, cât mai multe instituțiuni de artă, bine organizate și conduse.

Cu toate acestea, fără a diminua importanța artei și în deosebi a „operei“ muzicale asupra educațiunii poporului, voesc să vă atrag atențiunea asupra unui lucru, la care nici unul din partidele noastre nu s'au gândit ca program de partid. Mai ales după război a eșit la iveală, într'un mod mai accentuat, principiul DEMOCRAȚIEI. Bărbații de stat, fruntașii noștri politici și sociologi, își îndreaptă — îndemnați de acest principiu al democrației — în măsură mai mare luarea aminte asupra marilor mase ale „demosului“, ale poporului. Și — fiindcă la noi în România acest demos este format din peste 80% țărani, — vă îndreptați toți toată atenția democratică, foarte lăudabilă, asupra ȚĂRANILOR. Îi învățați să facă o agricultură

mai rațională; le dați semințe, le faceți școli de agricultură, le dați școale de tot soiul. Toate-s bune. Dar gânditu-v'ăți D-voastră vreodată, că și acești 80% de țărani au trebință și de puțină cultivare a simțului lor estetic de artă? Cum cultivați partidele simțul artistic al poporului? Ce cântări aude poporul nostru? Am cerut cândva date dela operă, dar acum nu le am la îndemână; — dar sunt numai câteva zeci de mii de intelectuali, cari cercetează ambele opere muzicale dela București și Cluj. În mare măsură și aceștia sunt neromâni. Acum aud, că au voit să boicoteze pe marea noastră cântăreață Ursuleac, fiindcă era însoțită de un mare artist din Berlinul lui Hitler. Foarte bine, că avem opere. Să meargă sănătoși românii la ele; și să dea Domnul, ca idealurile marilor compozitori să-i influențeze spre bine. Dar îndreptați-vă — ca democrați — și către bisericile noastre, care sunt cercetate în cele 52 de Dumineci și vreo 30 de alte sărbători, nu de zeci de mii de oameni, ci de cel puțin zece milioane și mai mult de asistenți, cari nu ascultă decât pe cântăreții dela strană. Dacă acești cântăreți au fost dăruiti de Dumnezeu cu un glas bun, cultivat, atunci eși din biserică și mângâiat sufletește, întărit în credința religioasă; dar și influențat în bine în sens artistic; pe când — dacă intri într'o biserică și auzi pe un cântăreț, un fel de moș Mormăială, care nu are cunoștință de nici un element de teorie muzicală, eși de acolo desgustat. Și am auzit pe destui spunând: eu în biserica aceasta nu mai intru în viață.

Așa fiind, vă întreb pe d-voastră, care sunteți cu toții democrați, unii aveți chiar în titlul denumirea partidului de „țărănesc“ : ce faceți, — întru executarea principiului democrației, pentru a ridica nu numai sub raportul evlaviei, dar și sub raportul artistic, pregătirea acestor zeci de mii de cântăreți, de artiști ai satelor, cari — alături de preoți — împlinesc o misiune și strict religioasă, dar și artistică, deci și culturală și încă pentru cine? Pentru talpa, pentru viitorul țării, pentru țărani?

E deci un interes superior, ca acești modești artiști să dea o cântare și artistică și plină de evlavie acestui popor (aplauze prelungite și unanime).

Deci d-lor, operă muzicală, clasică, câtă vreți; dar înainte de toate, d-l Bănescu este dascăl, pe cât știu, pedagog; prin urmare trebuie să începem dăscălește, pedagogicește, cultivarea poporului. Și fiindcă acolo jos trebuie pusă temelia, vă rog să dați pe viitor, în nizuințele d-voastră de sinceri democrați, atențiune specială și acestei educații artistice a cântăreților noștri de strună, bisericești; dar să le asigurăm și minimalul unei existențe modeste.

De aceea, îl rog pe d-l Ministru, în legătură cu această chestiune — pentru

care îi mulțumesc d-lui Bănescu că mi-a sugerat-o — ca și pe acești artiști bisericești, căci sunt între oameni cu multă pregătire, să nu-i desconsidere și să-i reieie în buget, căci au fost odinioară mai mulți. Peste vreo două mii de inși au fost delăturați anii trecuți din buget. Să-i reluăm. Și să dăm atenția cuvenită și școlilor de cântăreți bisericești. Vă rog și pe d-voastră, democrați cu toții, să contribuiți din toate puterile și la educația sufletească artistică a poporului nostru românesc, sprijinind pe cântăreții de strună, fără de cari frumosul nostru ritual nu are valoarea educativă, atât de necesară pentru educația și mângâierea sufletească a poporului. (Aplauze prelungite și unanime).

CULTURA ȘI PERSONALITATE

de G. G. ANTONESCU

„In domeniul credinței religioase să ne gândim, spre exemplu, la acei creștini din imperiul roman, care au fost persecutați pentru că își afirmau credința lor creștină; la supliciile la care erau supuși acești creștini, cari erau aduși în circuri și dați pradă animalelor sălbatice. In momentul când se dădea drumul animalelor sălbatice ca să-i sfășie, ei cădeau în genunchi, împreunau mâinile și aduceau un imn de slavă lui Hristos. Iată dar un exemplu de eroism din domeniul religios, pe care ni-l dau primii creștini.

In sfârșit, in domeniul național, soldatul care, cu fruntea sus se aruncă în foc pe front, deși știe că-l așteaptă moartea, face totuși cu plăcere acest lucru, pentru că-l face pentru neam și pentru patrie, dă iarăși o pildă de învingere a instinctului de conservare și de învingere de sine.

Și acum, să trecem la câteva aplicațiuni ale noțiunii acesteia de eroism, în legătură cu personalitatea morală in domeniile vieții religioase și naționale.

In domeniul moral, aplicarea s'a făcut prin exemple date; dar tot in exemplele date găsim aplicarea acestei noțiuni și in domeniul religios și in domeniul național.

Mi se pare că, dacă școala noastră, in ceea ce privește educația religioasă, n'a dat rezultatele așteptate, ba din contră, pe alocurea o compromit chiar ideea religioasă, este pentru că prea am făcut învățământ religios informativ, și n'am făcut de loc eroism religios. Dacă in domeniul moral ceri individului să se învingă pe sine pentru a se conforma unui comandament moral, in domeniul religios se poate cere elevului să se conforme

unui comandament religios. Dacă preotul sau profesorul respectiv l-ar face pe elev să facă exerciții de voință in direcțiunea conformării la virtuțile precise de religia creștină s'ar realiza mult mai mult decât se realizează prin dogmatică sau prin istoria bisericii. Prin urmare este nevoie de eroism in direcția educației religioase, după cum este nevoie de eroism in educația națională.

In ce privește educația națională s'a insistat la noi mai mult pe latura informativă, cu preferință la anumite obiecte de învățământ, și anume, istoria Românilor, geografia României, instrucțiunea civică și literatura românească.

Nici in domeniul acesta nu s'a făcut de ajuns, întrucât, după părerea noastră, dacă vrem să facem instrucțiune națională, trebuie să punem la contribuție toate obiectele de învățământ și nu numai pe acelea specific naționale. Așa, spre exemplu, științele pozitive ar trebui să se ocupe in special de fauna și flora României, învățământul artistic ar trebui să se ocupe de muzica și de arta plastică românească, mai presus de celelalte. Prin urmare, se poate face un învățământ național aproape la toate obiectele din învățământ.

Dar in afară de aceasta, educațiunea națională trebuie să se facă cultivând eroismul deprinzând pe elevi să se supună comandamentelor conștiinței lor. Deci, ne trebuie eroism și in educația morală și in educația religioasă, și in educația națională.

In prima zi de Paște (1935) am avut o foarte plăcută surpriză, când in ziarul Universul am citit un articol al I. P. S. Sale Patriarhului Miron Cristea, intitulat „Paștele Iertării” și in care vă mărturisesc că am fost surprins când am văzut

că era afirmat exact principiul acesta al eroismului în educația religioasă. Dacă mi s'ar fi cerut mie să-l afirm, — mie, care de atâta vreme susțin acest principiu, — *cred că nu l-aș fi putut exprima mai clar decât a făcut-o Înalt Prea Sfințitul Patriarh.*

Iată câteva rânduri din acest articol :

„O societate nu se îndreaptă cu măsuri de constrângere exterioară, ci cu îndemnuri lăuntrice, care să prefacă adâncurile noastre sufletești din care isvorăște fapta. Legile omenești judecă, osândesc dar nu tămăduesc”.

În sfârșit subliniez ultima frază :

„Îndreptarea noastră vine din cercetarea conștiinței și din acea putere pe care ne-a dat-o Dumnezeu de a ne lupta și a ne birui pe noi înșine”.

Nici nu se putea mai clar exprimată ideea eroismului în domeniul religios: puterea pe care ne-a dat-o Dumnezeu de a ne lupta cu noi înșine și a ne birui pe noi înșine.

Pentru a încheia această expunere, voi pune o ultimă întrebare: principiile acestea, care după cum vom vedea reprezintă cheia de boltă pentru toate măsurile de educație intelectuală, morală și religioasă, principiile acestea pot fi și ele aplicate de oricine? Aș zice nu: Pentruca un educator să poată cultiva în sufletul elevilor săi acest eroism, trebuie ca el însuși să fi trăit eroismul acesta, fie actual, fie potențial adică el însuși să fi luptat pentru ceva în viață, să fi urmărit un ideal, pentru care să fi făcut sacrificiu, sau cel puțin să simtă cerința vie a sufletului lui de a lupta pentru ceva în viață.

Un om, care n'are nimic sfânt, un om care n'a luptat pentru un ideal, nu poate fi educatorul, care să cultive acest eroism, în sufletul elevilor săi. Numai educatorul idealist, care a trăit în propria sa conștiință eroismul, poate să arunce s'anteia idealului în sufletul elevilor săi.

A doua însușire, pe care am cere-o educatorului, chemat să cultive eroismul în spiritul elevilor lui, este ceea ce am numit generozitatea spirituală. Nu este suficient ca un profesor să transmit elevilor săi cunoștințe din diferite specialități, din diferite obiecte de învățământ. Profesorul educator trebuie să dea elevilor săi suflet din sufletul lui; să rupă din sufletul lui și să le dea. Și aci țin să vă atrag atențiunea asupra unui fapt care confirmă această cerință. Dacă în domeniul material economic, când vrei să te îmbogățești trebuie să fii econom, în domeniul spiritual, din contră, legea este diametralmente opusă. Cu cât dai mai mult elevilor din sufletul tău, cu atât îți îmbogățești propriul tău suflet.

De aceea voi încheia cu următoarea concluziune, — și acum mă adresez tuturor dascălilor, și din învățământul primar, și din învățământul secundar și din cel universitar, și subliniez pe acesta din urmă, — noi nu trebuie să facem numai și în primul rând știință pentru știință, ci trebuie să facem știință pentru idealismul moral creștin și național⁴.

(Fragment din Revista generală a învățământului an. XXIV, n. 1—2. Ian.—Febr. 1936).

NOTE ȘI MEDITAȚIUNI ASUPRA PSALMILOR

de † Gherasim Timuș episc. Argeșului.

Psalmul XXXI

Vers. 1,2. *Fericiți căroră s'au iertat fărâdelegile și căroră s'au acoperit păcatele. Fericit bărbatul căruia nu-i va socoti Domnul păcatul, nici este în gura lui vicleșug.*

Meditațiuni.

Profetul ne învață aici în ce consistă adevărata fericire a omului în lumea aceasta; în iertarea păcatelor și în buna voință a inimii. Iertarea păcatelor nu poate fi fără darul sfinților; el nu poate subsista într-o inimă, care nu este dreaptă, care pretinde a împăca serviciul lui Dumnezeu, cu serviciul lumii, care se împarte între Dumnezeu și lume. Cred că dreptatea inimii este cea mai rară și mai grea practică a virtuții. Se crede că o posedă cineva când se fâgăduiește cu toată inima lui Dumnezeu, dar o dovadă că cineva este de parte de această dreptate, este că în concursul amorului propriu cu legea lui Dumnezeu, facem ca aceasta să cedeze aceleia; este că căutăm

pretexte, pentru a fi cât se poate de comози amuzați; este că corupem faptele noastre cele bune, prin vanitate și vederi omenești, că noi nu mergem către Dumnezeu sinceri, cu simplitate și statornicie. O! cât de excelentă este această rugăciune a profetului. Inoeste în mine Doamne spirit drept! Evanghelia și scrierile Apostolilor nu vorbesc decât de serviciul lui Dumnezeu în spirit și în adevăr de dreptatea inimii, integritatea sentimentelor, simplitatea în acțiuni. Nu știu de ce această morală este așa de puțin cunoscută creștinilor, chiar acelora cari fac profesii de pietate și nu știu iarăși pentru ce cărțile spirituale insistă așa de puțin asupra acestui principiu așa de esențial.

Vers. 3. *Că am tăcut, învechitu-s'au oasele mele, când strigam eu toată ziua.*

Meditațiuni.

Se vede în acest vers, starea păcătosului care se căește de păcatul său, fără a alerga încă la

mila lui Dumnezeu; el este tulburat de conștiința sa, ea strigă în el, ea îl înfricoșează, ea îl face să privegheze după expresiunea textului; aceasta este o situațiune foarte dureroasă, ea nu se îmblânzește decât întorcându-se către Dumnezeu, prin încredere în milostivirea sa, în fine prin mărturisirea unui păcat pe care tăcerea l'ar face mai de nesuferit.

Vers. 4. Că ziua și noaptea s'a îngreuiat peste mine mâna ta; întorsu-m'am spre chinuire, când s'a înfipt mie ghimpele.

Meditațiuni.

Puterea conștiinței este bine exprimată în acest vers, este un *ghimpe* care muncește pe păcătos; el se întoarce la sine pentru a găsi pacea și nu întâmpină decât mizerie! Mâna lui Dumnezeu se apasă asupra lui, și aceasta este un fel de pregătire a muncilor infernului în care Dumnezeu desfășură toate muncile. Cât este de dureros a petrece viața sa în mijlocul acestor spini! și cât este încă și mai de plâns a ieși din această lume, cu această muștrare a conștiinței! Impioșii nu se bucură de pace, cu toate că se fâlesc că o posedă. Trebuie a crede pe acei ce au primit darul de a se converti către Dumnezeu; ci mărturisesc că timpul rățăcirilor lor a fost un timp de turburare, de războiu, de luptă interioară.

Vers. 5,6. *Fără de legea mea am cunoscut și păcatul meu n'am acoperit. Zis-am, mărturisii-voin asupra mea fărădelegea mea Domnului și tu ai lăsat păgânitatea inimii mele.*

Meditațiuni.

Ceea ce s'a zis în acest vers, că acest păcătos, oricare ar fi, face cunoscută crima sa lui Dumnezeu, nu vatămă conștiința tuturor lucrurilor, care este în Ființa supremă. Păcătosul trebuie să mărturisească nedreptățile sale, pentru că acesta este un act de umilință, o mărturie pentru căința sa, și un frâu în urmă; astfel este o reparare a scandalului când crima a fost publică și mărturisirea de asemenea. O mărturisire sinceră a greșelilor ce s'au făcut, este una din cele mai mari dovezi de dreptate inimii. Este cu neputință omului de a înlătura tot felul de greșeli, și prea greu de a nu comite ceva, care să vatăme pe aproapele. Când cineva a avut nenorocirea de a supăra pe Domnul prin păcate secrete, mărturisirea secretă este de ajuns pentru a atinge misericordia sa și a îmblânzi dreptatea sa; dar, când aproapele a fost vătămat, trebuie a se mărturisi vinovat înaintea lui, și a îndrepta injuria făcută. Una din cele mai mari dovezi de mândria omească este pedeapsa ce încearcă toți oamenii, când este vorba de a recunoaște greșalele ce le-au

comis către frații lor. Cu toate acestea, nu este nimic mai plăcut în ochii lui Dumnezeu și mai mângâitor pentru conștiință. Cred că acei ce mărturisesc mai rar păcatele lor miniștrilor penitenței, sunt cu mult mai lesnicioși a se împăca cu frații lor, decât acei ce au o mare întrebuițare de confesiunea auriculară, și cred iarăși, că acei ce au cofiență cu toți confesorii, oricari ar fi, au mai puțină greutate a repara o injurie, decât acei ce sunt delicați în alegerea confesorilor. Delicatețea în acest gen trebuie a distinge meritul confesorului, nu a se hotări printr'un fel de instinct, pentru sau contra oarecăror miniștri ai confesiunii. Lăsând la o parte roadele minunate care rezultă din taina penitenței pentru justificarea păcătosului, sunt convins, că această practică de a mărturisi păcatele sale, servește foarte mult a stabili în om dreptatea inimii și simplitatea conduitei, două calități așa de esențiale creștinului.

Vers. 7. *Pentru aceasta se va ruga către tine tot cuviosul la timpul cuvenit, însă potop de ape multe către dânsul nu se va apropia.*

Meditațiuni.

Când Dumnezeu trage către sine pe un păcătos mare, omul bun se dedă la trei sentimente: cel întâi al bucuriei, pentru convertirea acestui suflet așa de iubit inimii sale; al doilea al temerii, pentru că el poate totdeauna să cadă în starea în care era redus păcătosul, stare de mizerie, de orbire, de turburare și de condamnare; al treilea de căldură și încredere, pentru că milostivirea divină, așa de liberală în convertirea acestui păcătos, susține pe drept pentru frica morții și a lui Dumnezeu, el nu este sigur de statornicia sa, dar are un fel de amanet în bunătatea infinită a lui Dumnezeu pe care-l servește. Tu ești pururea cu mine, zicea părintele fiului risipitor către fiul cel mare; bucură-te de fericirea ta, și te încrede în bunătatea mea.

Vers. 8. *Tu ești scăparea mea de necazul ce mă cuprinde; bucuria mea, mântuește-mă de cei ce m'au înconjurat.*

Meditațiuni.

Profetul, în acest vers, dă două titluri lui Dumnezeu; el este scăparea noastră, și el este obiectul veseliei noastre. În strâmtoare alergăm la el, și ne acoperă; în stare de pace, el ne procură veselie, și nici o bucurie nu se poate compara cu aceea împărtășită de el. Aceste lucruri se învață prin practică. Când suferim sau suntem cercați, să alergăm la el; când ni se comunică să ne bucurăm de el cu veselie și cu mulțumire.

(din volumul I).

LECȚII MODEL PENTRU INSTRUCȚIA RELIGIOASĂ ȘI CÂNTAREA RELIGIOASĂ LA CURSUL PRIMAR

(Urmare din Nr. 4, 15 Februarie 1936)

după D. CĂLUGĂR, din „Hristos în școală“

O RUGĂCIUNE DE cl. III

Rugăciunea înainte de mâncare.

(„Mânca-vor săracii“..).

Ascultarea lecției: „Minunea înmulțirii pâinilor“:

Introducerea. De ce aveau trebuință oamenii aceia, cari îl înconjurau, în pustie, pe Iisus? (De hrană). Cum le-a astâmpărat el foamea? Când a săvârșit Iisus minunea aceasta? Numai oamenii din vremea aceea aveau lipsă de hrană? Dar noi? Bine, copii. Pe oamenii aceia i-a hrănit ușor Iisus, căci era între ei. Dar noi dela cine cerem hrană, căci Iisus nu mai este acum printre noi, cum era atunci?... (Iisus este în ceriu, dar vede și acum trebuințele noastre). Ce să facem, ca să ne trimitem ajutorul Său? Când avem trebuință de hrană? (În fiecare zi). Ce urmează de aici? (Că în fiecare zi să-l rugăm, ca să ne hrănească). Știți vreo rugăciune potrivită pentru aceasta? Prin care cuvinte din „Tatăl nostru“ cerem hrană? („Pâinea noastră“...).

Anunțarea. Copii, — Rugăciunea „Tatăl nostru“ este foarte potrivită și chiar de aceea ne-a lăsat-o Mântuitorul, ca să putem cere, prin ea, și hrana trebuitoare. Dar mai avem și o altă rugăciune, anume scrisă pentru aceasta.

Tratare. Ascultați-o.

„În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin“.

„Mânca-vor săracii și se vor sătura și vor lăuda pe Domnul. Cei ce-L caută pe dânsul vii vor fi inimile lor în veacul veacului“.

„Mărire Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Și acum și pururea și în vecii vecilor, Amin“.

Am să vă spun încă odată rugăciunea aceasta. (....). Acum vă spun numai o părțică: „Mânca-vor săracii și se vor sătura și vor lăuda pe Domnul“. Cari vreți să spuneți cuvintele acestea? Să te auzim N. Spune C. și tu odată părțica aceasta. Și tu... altul... altul...

Acum vă spun și a doua parte din rugăciune? „Ceice-L caută pe Dânsul, vii vor fi inimile lor în veacul veacului“.

Să spună unul partea aceasta. (....). Altul... altul... Acum vreau să aud rugăciunea toată. Să-l auzim pe N. Spune-o și tu odată I. Și tu, tu C. (... Le spun și cuvintele de începere și de încheiere).

Rezumat. Ce am învățat azi? (O rugăciune). Pentru ce am învățat rugăciunea aceasta? Pentru că să o spunem totdeauna înainte de a ne așeza la mâncare). Cum îi vom zice acestei rugăciuni, dacă o spunem totdeauna înainte de mâncare? (Rugăciunea înainte de mâncare). De ce se zice în ru-

găciunea aceasta: „Cei ce-L caută pe dânsul, vii vor fi inimile lor în veacul veacului?“ (Adică, acei cari cer ajutorul lui Iisus nu se tem, că vor pieri cândva de foame. Iisus le va fi totdeauna în ajutor!)

Incheierea. Ce rugăciune veți zice voi, de azi înainte, înainte de a vă așeza la masă? Aș dori, ca și azi la amiază să spuneți rugăciunea învățată. Sus! La rugăciune! Să auzim cum o spune N. (....). Bine. Să o spuneți și voi, cum a spus-o N. pag. 394.

O CÂNTARE DE CLASA III

Mărire. Și Acum. Unule nascut.

(Cântare bisericească. Textul).

Introducerea. Ce am învățat în ora trecută: (Rugăciunea „Prea-sfântă Treime“). Să spună unul dintre voi rugăciunea aceasta. (....). Încă unul. (....). Așa. De ce se numește rugăciunea aceasta: „Prea-sfântă Treime?“ (Pentru că o adresăm sfintei Treimi). Care sunt persoanele Sfintei Treime? (Tatăl, Fiul și Sfântul Duh). Despre care persoană, din aceste trei, am vorbit mai mult? (Despre Fiul lui Dumnezeu). Cine este Fiul lui Dumnezeu? (Iisus Hristos). Ce-mi știți spune despre Mântuitorul Iisus Hristos? (Iisus Hristos s'a născut în Vitleem, din Fecioara Maria). Ce s'a făcut, Fiul lui Dumnezeu, născându-se din Fecioara Maria? (S'a făcut om). Ce a lucrat Mântuitorul cât a stat, ca om pe pământ? S'a botezat în Iordan, i-a învățat pe oameni, i-a vindecat de boli, pe unii i-a înviat din morți, etc.). Și cu ce i-au răsplătit oamenii toată truda și toată facerea Lui de bine? (Cu rău: L-au răstignit pe cruce). Pentru cine a răbdât Iisus chinurile crucii? (Pentru noi). De ce? (Ca să ne scape de păcatele cele multe). Numai cruce a răbdat Mântuitorul? (Și moarte). Câtă vreme a stat în mormânt? (Trei zile). Și apoi? (A treia zi a înviat). Cum a putut El să învingă moartea? (El a fost Dumnezeu). Prin ce mărîm și cinstim noi nașterea, botezul, răstignirea, moartea și învierea Domnului? (Prin sărbători, prin fapte frumoase). Numai? (Și prin rugăciuni și cântări).

Anunțarea. Ascultați cât de frumos se preamăresc, în rugăciunea pe care am să v'o spun îndată, toate faptele mari din viața Mântuitorului Hristos.

Tratare. „Mărire Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Și acum și pururea și în vecii vecilor, Amin“.

„Unule nascut Fiule și Cuvântul lui Dumnezeu, cela ce ești fără de moarte și ai primit pentru mântuirea noastră a te întrupa din sfânta Născă-

toare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria. Carele neschimbat te-ai întrupat și răstignindu-te Hristoase Dumnezeule, cu moartea țe moarte ai călcat. Unul fiind din Sfânta Treime, împreună mărit cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, mântuește-ne pe noi“.

Mai ascultați încă odată această rugăciune frumoasă. (Se spune din nou). Acum vom încerca să o învățăm cu toții. Am să vă spun numai o părțică: „Unule născut Fiule și Cuvântul lui Dumnezeu ceta ce ești fără de moarte“.

Care știți spune cuvintele acestea? (....). Spune-le tu N. Spune-le și tu C. (...). Altul.. altul... altul...

Acum am să vă spun încă o părțică: Și ai primit pentru mântuirea noastră a te întrupa din sfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioară Maria“.

Sf-mi spuneți acum aceste cuvinte. (...). Spune tu. (....). Altul.. altul...

Care ar putea spune dela început? (Se leagă cele două unități și se reproduc de câteva ori).

Acum să învățăm și mai departe. (Se memorizează unitatea a treia: de unde am rămas și până la punct. Apoi se înapoiază la cele două memorizate anterior și, toate trei, se reproduc de câteva ori. Restul va forma a patra unitate. Se va memoriza și aceasta, aparte și, în urmă, se va reproduce de mai multe ori, rugăciunea întreagă).

Incheierea. Mă bucur, că ați putut învăța o rugăciune atât de lungă și de frumoasă. Ar ști s'o spună careva de aici, dela masă? (....). Să te auzim N. (....). Copii. Până în ora viitoare să vă mai grăbiți la rugăciunea aceasta și să o spuneți pe acasă. Apoi, am să vă învăț să o și cântați frumos.

Extrase din „Hristos în școală“ de Dimitrie Călugăr. Manualul catehizării ortodoxe pentru școala primară. Sibiu 1934.

C R O N I C A I N T E R N A

M I S I O N A R E

Din lucrarea frăției „Patriarhul Miron“

Cu toată vitregia vremurilor, dăinuiește de zece ani în inima Capitalei Frăția misionară creștină ortodoxă „Patriarhul Miron“. Este o mișcare sădită pe inimi convinse de adevărul evanghelic, isvorită dintr'un imbold de regenerare a vieții creștinești prin Biserica și de Biserica. Fiind întemeiată pe temelie de piatră a Bisericii Ortodoxe, a mers pe același drum, înglobând activitatea ei, în chiar lucrarea Bisericii. Iniințată în vremuri de belșug material și de bogăție, s'a strecurat prin aceleași minunate realizări și în aceste timpuri de grea încercare și de sărăcie. Iar lucrarea ei s'a arătat a fi de folos în orice timp și în orice împrejurare, mai cu seamă acum, când lumea trebuie adusă din nou la Biserica și renăscută pentru adevărata viață creștină.

În haosul publicului bucureștean de acum zece ani era greu de găsit câțiva măturători de ai lui Hristos, care să colaboreze la înfăptuirea unei frății creștine. Totuși zelul, râvna și apostolatul — cu timp și fără

timp — al inițiatorului acestei frății — care îi întrezărea proporțiile și rostul — a făcut ca din mulțimea ce sta întocmai ca gloatele de odinioară privind pe Mântuitorul, să se desprindă și câțiva — cirineni, nicodemi, mari și veronici — cari s'au așezat la lucru. Și astfel de atunci s'a pus — gură pânzii — și s'a început urzeala duhovnicească a noiei înjghebări creștine, semănând încrederea în cât mai multe suflete.

Inițiatorul acestei mișcări, încărunțit de filele prăfuite ale pravilelor călugărești, învățase — că pe un călugăr nu trebuie să-l găsească moartea, stând — Și deaceia și-a pus toată puterea și-a încordat umerii, ca să poarte sarcina cea grea a răspunderii duhovnicești a miilor de suflete ce s'au pus sub oblăduire și povățuire.

Aceste suflete în majoritate depărtate de Biserica și de grația sfintitoare a sfintelor taine, au învățat din predicile ce se țineau în duminici și sărbători la Frăția „Patriarhul Miron“, că în afară de Biserica nu este mântuire.

Se făcuse primul pas de aducere a acestor oi la staul, dar mai erau și altele cari cu vremea s'au întors și astăzi sunt cei mai buni fii ai Bisericii dreptmăritoare. Ședințele ținute în pavilionul Banat și cel al Aviației, iar în timpul verii în Arenele Romane, sunt

adevărate manifestări neobișnuite în viața noastră bisericească și mai ales la noi în Țară. Arenele Romane — locul de tortură fizică — de odinioară al primilor creștini, astăzi este locul de slăvire a lui Dumnezeu și de înălțare și de întoarcere a sufletelor de pe drumurile atâtor ispite și deșertăciuni zadarnice, unde răsună glasurile miilor de ascultători: „Cu noi este Dumnezeu“! Înțelegeți neamuri și vă plecați!... Preoți distinși și misionari, cari fac cinste capitalei, au dat concursul lor neprecupețit.

* * *

Din bănuții văduvelor legați cu grijă în colțurile basmalei și cu alte mijloace reduse, cari au sporit prin buna lor chivernisire, Frăția „Patriarhul Miron“, a reușit să-și cumpere un local propriu și destul de încăpător, în valoare de circa 3 milioane lei în str. Sf. Apostoli Nr. 40, unde să-și întemeieze o gospodărie creștină spre desăvârșirea lucrării ce-și propusese. N'a lipsit nici bunăvoința I. P. S. Patriarh Miron, care a recomandat-o tuturor preoților din Eparhie și nici ajutorul Său bănesc care a fost venit la vreme.

Așa că astăzi putem spune că Frăția „Patriarhul Miron“ lucrează în toate laturile de activitate creștină, devenind un focar de lumină duhovnicească și alinare a tuturor suferințelor celor nevoiași.

În timpul celor patru luni ale iernei din fiecare an și-a deschis o *Cantină*, cu concursul de neprețuit al Înalt Prea Sfințitului Patriarh, care o susține cu trei vagoane de lemne, precum și cu suma de lei 18 000 lunar, denumită „Mila creștină a Sfintei Patriarhii“ iar anul acesta și cu cel al Primăriei Sect. III Albastru, prin dragostea de creștin a Domnului Primar Mihail Berceanu, unde iau masa zilnic cu totul gratuit sute de săraci, cari ar fi fost sortiți peirii. La aceasta se mai adaugă și inimile înțelegătoare ale creștinilor de a aduce daruri în natură precum și a face mese după parastase.

Deasemenea și cele două condici panta-huze aprobate de sf. Patriarhie pentru colectare de alimente la sate, contribuie zilnic la susținerea acestei cantine.

Săracii cari iau masa la această cantină creștină, mulți din ei cari au avut situații pe vremuri, iar alții cari n'au pe nimeni, s'au apropiat de Biserică și mulți din ei

frecventează și ședințele duminicale ale Frăției. Cu servirea la această Cantină s'au înrolat benevol peste 20 de doamne și domnișoare din Frăție, toate cu bună stare și cu bună reputație, cari zilnic sunt în slujba acestei Cantine.

Actualmente Cantina aceasta hrănește zilnic 50 de studenți săraci, dintre care majoritatea teologi, iar restul de la diferite facultăți.

Ca un prim rezultat al acestei Cantine este și acela că dacă săracii aceștia au ce mânca, ei nu se mai dedau la acte ce ies din comun, iar studenții sunt scutiți de a mai bate pe la ușile instituțiilor cerșind zadarnic ajutoare. Astfel numai în iarna aceasta — care nu a fost prea grea — s'au dat peste 15.000 de mese, iar sumele cheltuite cu întreținerea acestei Cantine depășește suma de 150.000 lei cu donații cu tot, în afară de alimentele colectate și donate.

Dar pe lângă această latură caritativă, Frăția, posedă o tipografie și o editură proprie, unde tipărește zilnic broșuri de propagandă, cărți, ziarul său „Cuvânt Bun“ predici duminicale, cărți de cântări și altele. Din teascurile acestei modeste tiparnițe au ieșit zeci de mii de broșuri, ce în mare parte se dau gratuit, ca o contrapunere a invaziei de broșuri sectare ce se găsesc la orice colț de drum.

Pe lângă Tipografie mai posedă un aparat de cinematograf, cu care la sfârșitul fiecărei ședințe se rulează un film educativ moral, de unde creștinul poate învăța mai multe ca din cărți. Acest film acum rulează și pe la filiale însoțit de misionarii Frăției.

Deoarece Biserica este lipsită de o — *Asistență funerară* —, aceasta fiind pe mâna streinilor, Frăția „Patriarhul Miron“, și-a propus a înființa o asemenea asistență prin confecționarea unui dric și accesoriilor necesare înmormântării, cari să fie la îndemâna săracilor și a tuturor creștinilor cari nu trebuie să se mai lase speculați de streini la asemenea ocazii triste. Aceasta este o lipsă pe care de urgență caută s'o împlinească.

În Căminul său din str. Sf. Apostoli 40, are amenajat o sală unde se adăpostesc 10 studenți teologi, cu întreținere gratuită. Cu acești tineri Frăția pornește în satele din jurul Capitalei unde dau serbări religioase, ridicând atmosfera monotonă și rece ce se

afă în lumea dela țară, înființând și filiale. Tot la filiale sunt trimiși din când în când și unul dintre misionarii Frăției, cari fac legătura dintre sate și centru, îmborsăvărând credincioșilor îndatoririle ce au de a fi buni creștini.

Pentru că nu avem o școală de pregătire temeinică a misionarilor laici, Frăția „Patriarhul Miron“, a reușit să grupeze 50 de tineri și tinere, cari în fiecare Miercuri seară se adună în localul său, unde li se predau cunoștințe necesare misiunii, explicându-li-se Sf. Scriptură, combaterea sectelor și alte studii teologice adecvate cunoștinții și priceperii lor.

Școala funcționează, iar școlarii se arată a fi sânguincioși și peste puțin timp vor fi folositori în câmpul misiunii interne.

Pe lângă ajutoarele bănești pe care le dă, precum și cele la înmormântarea membrilor și streinilor, Frăția și-a luat obligația ca o datorie de conștiință de a îngropa creștinește și pe cei ce n'au pe nimeni, luându-i dela incinerare — această practică atee și satanică — condamnată de Biserică. Și cazuri de acestea sunt multe, pe care Frăția „Patriarhul Miron“, le-a luat asupra și.

Încă și pentru bătrâni și văduve Frăția are un *azil propriu în str. Măgurele* unde sunt construite 6 chilii și altele în curs. De asemenea în testamentul răposatului *Constantin Săvulescu*, fost membru donator și de onoare este lăsat frăției, două rânduri de case, tot pentru a fi folosite ca azil pentru văduve și bătrâni.

Frăția „Patriarhul Miron“, o mișcare deși tânără și-a înfipt rădăcinile adânc în brazda Bisericii și neconținut desteleneste ogorul sufletelor, chemându-le la o viață nouă. Înăptuirile ei sunt o dovadă că această mișcare a prins și s'a afirmat. Iar dacă mai sunt și altele de făcut, acestea se vor împlini pe curând, nădăjduind în ajutorul lui Dumnezeu — care împlinește cele de lipsă.

Diaconul Gh. V. Nițoiu.

ADMINISTRATIVE BISERICESTI

† **Preotul ZAMFIR CRISTESCU**

Paroh Slăvești-Teleorman și Președintele cercului
Slăvești, timp de 10 ani.

În ziua de 3 Februarie a. c., după o lungă și chinuitoare suferință, s'a stins din viață vrednicul preot Zamfir Cristache din Slăvești, fostul președinte al cercului pastoral respectiv.

Vestea morții lui deși așteptată de cei ce-i cunoșteau suferința, a impresionat profund pe toți păstoriții săi, cum și pe creștinii și cunoscuții din satele învecinate; pâr. Zamfir Cristache fiind o figură preotească distinsă pe tărîmul pastoral și dascălesc. În mormântarea a avut loc în ziua de 4 Februarie c. Serviciul a fost oficiat de un sobor de șapte preoți în frunte cu actualul președinte de cerc preotul Alexandru D. Săndulescu, parohul comunei Deparați-Hârlești.

O mulțime impresionantă de credincioși veniți din toate satele de primprejur în frunte cu preoții lor, au ținut să ia parte la această tristă solemnitate, conducând la locul de veci pe cel ce a fost Zamfir Cristache preotul comunei Slăvești. La biserică după oficierea serviciului, a luat cuvântul părintele Alex. Săndulescu, Deparați, care în cuvinte emoționante a amintit frumoasa activitate desfășurată de preotul Zamfir Cristache în cei 28 ani de preoție și dascălie. Cucernicia Sa arată în primul rând cine a fost pr. Zamfir Cristache, ca preot în Slăvești, unde a luptat până în ultima clipă pentru ridicarea morală și spirituală a păstoriților săi. Înfațișează pe preotul Zamfir Cristache care la niciuna din conferințele generale anuale nu lipsea din rândul celor ce se prezentau, cu subiectul bine pregătit și unde cu vocea lui blândă și cu înfațișarea de duhovnic aducea luminile necesare în subiectele ce se tratau. Înfați-

șează pe preotul Zamfir Cristache dascălul din Slăvești, care a crescut și a creștinat atâtea generații de tineri pe care îi învață să cânte lui Dumnezeu în biserică, cucernicia sa fiind cel dintâiu preot din Teleorman, care a avut cor cu copii la biserică, cor pe care la condus până în ultimul an.

Cucernicia Sa înfățișează pe pr. Zamfir Cristache părinte de familie, care a ținut să dea copiilor săi o educație și o cultură aleasă, un părinte care s'a sacrificat pentru copii și moare după 28 ani de preoție absolut sărac. Il înfățișează deasemenea ca conducător al cercului Slăvești unde prin bunătatea și tactul lui se bucură de toată dragostea fraților preoți, iar de către sf. Mitropolie fiind distins cu brâu și culion albastru.

În încheiere părintele Alex. D. Săndulescu recomandă tuturor creștinilor să ia pildă de viața dela păr. Zamfir Cristache, iar membriilor familiei recomandă să-i urmeze calea.

Din partea d-nilor învățători vorbește d-l revizor școlar Constantin Teodorescu, arătând meritele defunctului ca învățător care a știut să facă din școală un al doilea altar.

A vorbit deasemenea și d-l Florin Păsărică fost revizor, școlar care recomandă enoriașilor și tuturor cunoscuților să înconjoare cu dragostea lor familia defunctului, care lasă în urma sa fără sprijin și mângâiere cinci copii dintre care cel mai mic în vârstă de 11 ani.

Fie ca amintirea și pilda de vrednicie și cinste a preotului Zamfir Cristache să ne fie pururea vie în inimile și acțiunile noastre.

Dumnezeu să-l odihnească în pace cu dreptii Săi.

Preot Alexandru D. Săndulescu
Paroh Deparați-Hârlești

M U L Ţ U M I R I

■ Menționăm fapta creștinească a enoriașilor; Nicolae St. Oprea, Andreiu Ghinea și Nicolae D. Voicilă, cari au donat sf. Bis. Gorgota, un rând de sf. Veșminte negre de pluș complet, în valoare de opt mii lei (8 000).

D-na Dochița un catavasier în valoare de 200 lei.

D-l Gh. Mateescu una cazanle în valoare de 425 lei.

D-l Nicolae D. Voicilă, proscomidia în ramă și

geam valoare de 265 lei și D-na Maria T. Soare un acoperământ pentru sf. Masă în valoare de 875 lei.

Dumnezeu să-i răsplătească cu darul și harul său.

■ Cucernicul paroh al parohiei Lunca Mare din jud. Prahova aduce mulțumiri publice donatorilor arătați mai jos. :

1. D-lui Jean Dumitrescu-Câmpina, care a donat un clopot în valoare de lei 12.000.

2. D-lui Nicolae Cheșcă-Câmpina, care a donat 2 sfeșnice de alamă în valoare de lei 5.000.

3. D-nei Maria Al. Catea din Breaza de sus, care a dăruit un covor și o față de masă în valoare de lei 700.

4. D-nei Elena C. Catea, idem un covor în valoare de le 400.

5. D-lui Constantin Gh. F. Davidescu idem un catavasier în valoare de lei 200.

Protopop, V. Opreș.

■ Preotul Nicolae R. Gheorghe dela parohia Secara Teleorman împreună cu episcopii și consili parohiali, aduce călduroase mulțumiri :

1. D-lui Prefect Alecu Popescu al jud. Teleorman care ne-a dat un ajutor de 10.000 lei pentru renovarea bisericii.

2. D-lui Mitică Obretin și enoriașilor din comună care au contribuit cu suma de 20.000 lei pentru renovarea bisericii.

Dumnezeu să-i răsplătească cu Harul și Darul Său.

C Ă R Ţ I

■ Revista engleză din America de Nord, fondată de dl By Wm Nelson Cromwell „Romania“ Anniversary Number, cuprinde în acest Nr. festiv și portretul In. P. Sf. nostru patriarh Miron și a episcopului nostru misionar din America și Canada Policarp Morușca dimpreună cu o expunere istorică a așezării în Statele Unite A. d. N. a Românilor, la bisericile lor și la înființarea acelei Episcopii.

■ Pr. Ec. Gh. Butnariu, *Femea lui Ben-Zohar*, Roman religios, Editura asociației „Patriarhul Miron“ București, sf. Apostoli, 40, 96 p.

Romanul religios este puțin cultivat în literatura noastră. Majoritatea romanelor religioase sau a nuvelor cu teme biblice sunt traduceri mai cu seamă din Cristofor von Schmid. Deosebite de acestea este romanul „Varava“ al Mariei Corelli

în care se motivează literar trădarea lui Iuda, și lungă nuvelă a lui L. Andreew, „Iuda”, cu același subiect, cu alte motivări.

Negreșit s'ar putea enumăra aici și romanele sau nuvelele lui Gala Galaction sau ale lui I. Agârbiceanu. Dar nici unul nici celălalt n'a atacat până acum subiecte biblice. Primul cultivă tema sa de predilecție, conflictul dintre erotic și religios, iar al doilea se apropie în literatura sa de genul romanelor lui Henry Bordeaux.

Pr. Ec. Gh. N. Butnariu, după ce și-a verificat în „Pe drumuri uitate și sfinte” puterea de creație și de evocare a unor vremi de mult uitate, dar totdeauna inedite pentru sufletul credincios și sensibil faptelor mărețe ale istoriei, ne dă un roman religios, în care exploatează cu mijloace proprii cazul femeii păcătoase istorisit de sf. Evanghelie.

Soborul pasăgiu al sf. Evangheliei, atât de cunoscut și atât de mult pomenit, oferă autorului prilejul de a țese, pe acest motiv, intriga romanului său. Intriga romanului este veche de când lumea. Femea lui Ben-Zohar, silită să se căsătorească de tânără cu un om bătrân și bogat, se găsește în situația tuturor femeilor cărora li se răpește dreptul la viață. Conflictul acesta casnic dintre o soție tânără care-și împletise cele mai frumoase visuri în jurul dragostei ei cu un tânăr din locul său natal și dintre un soț bătrân neputincios, desgustător, dar bogat, o mână pe tânăra soție spre făgașul atât de frecvent bătut de toate soțiile care se găsesc în situații similare. Femea lui Ben-Zohar, însă, refuză a-și cuceri dorul de viață cu primul întâlnit. De asta respinge cu brutalitate pe cei doi rabini care vedeau pe soția prietenului lor, satisfacerea dorințelor lor libidinoase. Ea înțelege să-și reverse puhoiul de dragoste, ce-i copleșea sufletul, aceluia dela care fusese răpită de soțul său. Cu acesta are dese întâlniri în lipsa soțului ei. Farmecul acestora este întrerupt însă de setea de răzbunare a celor doi rabini, cari îi surprind în una din întâlnirile lor. Tânărul, laș ca orice tânăr, scapă din mâinile lor prin fugă, așa că rămâne numai tânăra femeie cu sufletul zdrobit și de rușine dar și de durere din pricina purtării iubitului ei. Finalul romanului se poate bănuși. Cei doi rabini iau femeia și o duc în cetate spre a o judeca. Întâmplarea face să treacă pe acolo Mântuitorul. Rabinii nu vor să scape prilejul de a-l prinde în cursă, și se adresează, întrebându-l, ce se cuvine să facă cu o femeie adulteră. Prin răspunsul său, șiretenia rabini-

lor le-a fost fatală. După ce Iisus o iartă, tânăra cu sufletul zdrobit și de lașitatea iubitului ei, dar mai ales de îndelunga iertare a Mântuitorului cere, dela servitoarea ce-i lășise întru întâmpinare, o simplă haină să-și acopere goliciunea și pleacă în lume.

Autorul ne promite în „lămurire pentru cetitor” continuarea romanului. Il așteptăm cu îndreptățite speranțe. Partea întâia este bine scrisă și deși conflictul nu-i prea complicat și intriga prea bogată, totuși lectura romanului este antrenantă, plăcută.

Regretăm numai că autorul a adăugat și unele ilustrații în text, care-și au mai degrabă locul în romanele în fasciculă decât într'un roman religios, (vezi ilustrațiile dela p. 14, 43, 60, 66). Pe lângă aceasta și execuția ilustrațiilor lasă de dorit; trebuie ca și acestea să fie artă, pentru că să nu se spună de cel ce n'ar ceti lucrarea, că și textul este la nivelul ilustrațiilor. Decât cu niște ilustrații prost executate, mai bine fără ele, și cu siguranță romanul n'ar pierde nimic.

D. Fecioru.

I N F O R M A Ț I U N I

DECORAȚIE. Din Damasc ne vine știrea, că Înaltul guvernator francez al Siriei, care — precum se știe — stă azi sub stăpânirea Franței, a decorat pe I. P. Sf. nostru Patriarh Miron cu marele ordin „Meritul Sirian”.

S U M A R :

Cuvântarea I. P. S. Patriarh Miron, ținută la Senat în chestia salari-zării clerului și a cântăreților de strănă	I. P. S. Patriarh
Cultură și personalitate	G. G. Antonescu
Note și meditațiuni asupra psalmilor	† Gherasim Timuș
Lecții model pentru instrucția religioasă	D. Călugăr

CRONICA INTERNĂ

Misionare	***
Administrative Bisericești	***
Mulumiri	***
Cărți	***
Informațiuni	***